

Primjer dobre prakse

UDK 78.082.4

Igor Ilić

igor.ilicsb@gmail.com

Marijanski koncert kao primjer dobre prakse

Sažetak

U Folklornom ansamblu Broda mnoge generacije prolaze još od 1948. godine kada je i osnovan. Svake godine publici priređuje različite programe i koncerte kao što su Božićni koncert ili Godišnji koncert, ali 2022. voditelj je odlučio publici pokazati nešto novo što još nikada nije bilo. Stariji dječji ansambl izveo je cjelovečernji Marijanski koncert u Slavonskom Brodu, Varaždinu i Đakovu. To je bio prvi takav koncert, toga karaktera, u Folklornom ansamblu Broda, ali i na hrvatskoj folklornoj sceni, gdje ga u cijelosti izvode djeca školskoga uzrasta.

Ključne riječi: *Folklorni ansambl Broda, Marijanski koncert, stariji dječji ansambl*

Kako je sve počelo?

U siječnju 2022. godine, kao i svake godine tijekom jedne od proba, Folklorni ansambl Broda posjetio je jedan od svećenika iz župe Gospe Brze Pomoći kako bi u zajedništvu blagoslovlili prostorije Radničkoga doma u kojemu ansambl već godinama djeluje – od 1948. do 1990. kao RKUD *Đuro Đaković*, a nakon toga do danas kao *Folklorni ansambl Broda*. S obzirom da je sadašnji župnik porijeklom iz Zagorskih krajeva, odlučeno je iznenaditi ga tako što je Stariji dječji ansambl naučio marijansku pjesmu *Rožmarin je liepi cvet* koja je inače iz Kupljenova. Note i tekst pjesme poslala je Marija Ivanković čiji je otac bio voditelj u ondašnjem KUD-u. Uvježbavanje pjesme trajalo je svega dvije probe jer je to generacija djece koja s lakoćom savladava nove plesne korake i napjeve. Kada je to sve prošlo, voditelju je sinulo da bi mogao s njima uvježbati cjelovečernji marijanski koncert.

Radni plan

Kako i inače ne radi nešto bez nekakvog plana, tako je voditelj i za ovo sve stavio na papir. Krenuo je od napjeva. S obzirom da je folklornim ansamblima u Hrvatskoj omogućeno da na svoj repertoar stavljaju tradiciju čitave Hrvatske odlučio je pronaći napjeve iz svih krajeva Lijepe Naše. Napjeve je tražio po starim pjesmaricama, kod svojih kolega folklorista iz cijele Hrvatske koje je upoznao na seminarima, na web stranicama i na objavljenim video-zapisima. Tako je na repertoar stavio marijanske napjeve iz Dalmacije, Like, Zagorja, Moslavine, Baranje i najviše iz brodskog Posavlja. Ujedno je trebalo osmisliti i kako će izgledati plakat za koncert jer je u početku mislio kako će koncert izvesti samo u Slavanskom Brodu. Za plakat je odlučio staviti fotografiju originalne slike Gospe brze pomoći koja je šezdesetih godina 20. stoljeća došla u Slavonski Brod zajedno sa časnim sestrama uršulinkama s kojima je povezan.

Molitve

Smatrao je da nije dobro da djeca izvode velik broj napjeva jedan za drugim, a da između nemaju nekakvu stanku te je odlučio u ovaj koncert dodati i stare drevne molitve. Među dokumentima koje je imao, naišao je na jedan iz 2018. godine, a naslovljen je s *Bakine molitve*. Naime, te iste godine snimao je svoju baku, koja je 1938. godište, kako moli molitve koje je nju njena baka naučila. Naravno, takve molitve ne možemo danas naći u molitvenicima, a kamoli čuti da se mole pa je iz tog razloga te molitve uključio u ovaj koncert. Prvenstveno kako bi članovi poslije svakoga drugoga napjeva napravili stanku, ali i kako bi koncert učinio svečanijim i spiritualnijim. Neke od tih molitava su: Leti križ, Anđelu Božji, Sveta Djeva Djevica, Zaspala Majka Božja na gori Kalvariji, Presveto Srce Isusovo, Jedinstvo, itd. Molitve su članovi recitirali između napjeva tako da je pazio da su skoro svi članovi imali nekakvo zaduženje, bilo u vidu molitvi ili u solo dionicama tijekom napjeva. Jedna od molitava koju su svi naučili napamet je *Ja se krstim petim prstim*, a tekst molitve je: *Ja se krstim petim prstim, blaženom Gojspom, Svetim Trojstvom, Isusovom bradom, Majkinim likom. Na čelu mi sveti Marko i Matija, na prsju mi sveti Ivan i Andrija. Na livom četiri evanđelista, na desnom dvanaest apostola. Na prsju krv, muka Gospodina Isusa, Isu' Krsta. Na čelu mi Isus, na ustim Majka Gospa, na prsju dragi Bogo, Križ sveti, slavni, neka nas čuva i brani. Amen!*

Probe

Do samih priprema za ovaj koncert, probe su bile dva puta tjedno po 45 minuta što je morao produžiti jer je shvatio da za ovakav projekt treba više vremena tako da su probe produžene na 60 minuta. Osim što se povećao broj minuta na probama, povećao se i broj članova. Na probama su članovi imali fascikle iz kojih su čitali tekstove, a za sam koncert svaki je član za sebe smanjio font teksta te umetnuo u molitvenike iz kojih su pratili tekst tijekom koncerata.

Instrumentalna pratnja i odijevanje

Smatrao je da će moći svirati instrumentalnu pratnju tijekom koncerta, ali se to pokazalo gotovo nemogućim te je iz tog razloga odlučio pitati dvoje svirača za pomoć. Tako da su na koncertima svirali časna sestra Margareta Mraović od Djeteta Isusa (uršulinka) i Filip Butković. Časna sestra Margareta svirala je pratnju za devet napjeva, Filip za jedan napjev, a tri napjeva su se pjevala a cappella. Na prvom koncertu Filip je svirao gitaru što se u međuvremenu promijenilo i tako da je voditelj gitaru zamijenio gajdama.

Tehnički nije bilo izvedivo da se članovi spremaju u narodne nošnje za sva tri koncerta pa je odlučio da bi bilo lakše i jednostavnije kada bi svi bili u crnim hlačama ili suknjama, a gore imali bijele košulje. Majka jedne članice ansambla koja je htjela ostati anonimna odlučila je donirati košulje za sve djevojčice tako da su sve djevojčice bile u jednakim košuljama. Na glavama su imale ispletene pletenice koje su na svojim završetcima umjesto gumica imale svijetloplave trake, a iste takve su dječaci imali na prsima u obliku mašne. Osim traka, svaka djevojčica je oko vrata imala *komoš* (ogrlicu od satena) na koju je zašivena medalja nekog sveca.

Koncerti

Prvi koncert izveden je u Slavanskom Brodu 22. svibnja 2022. Kako je već navedeno, voditelj je mislio da će koncert izvesti samo u Slavanskom Brodu, ali stručnjaci iz područja glazbe koji su bili na koncertu rekli su kako bi bilo šteta da ovakav koncert ostane na samo jednoj izvedbi. Tako da je tijekom ljeta razmišljao što i kako te gdje za

drugi koncert. Sjetio se da časne sestre uršulinke imaju crkvu, samostan i školu u Varaždinu tako da bi bilo najjednostavnije organizirati koncert u Varaždinu. Prvo je tražio dozvolu predsjednika ansambla, gospodina Josipa Perčevića te ravnateljice škole u Varaždinu, časne sestre Damjane Mihaele Barbarić. Oboje su spremno prihvatili ideju jer je htio da nikoga ne optereti previše što je ključno u ovakvim organiziranjima. Drugi su koncert izveli u Varaždinu 10. rujna 2022. te prespavali u samostanu i idući dan organizirali izlet u Krapinske toplice. U međuvremenu javio mu se bivši župnik župe Gospe Brze Pomoći, a sadašnji katedralni župnik u Đakovu, prečasni Ivan Lenić te izrazio želju da isti koncert organiziraju u katedrali. Tako da su 23. listopada 2022. održali zadnji koncert u katedrali, u Đakovu. Koncerti u Varaždinu i Đakovu nisu bili jednostavni jer su na repertoar dodali još jedan napjev te su u Varaždinu dan poslije koncerta otpjevali cijelu misu i u Đakovu isto tako, ali prije početka samoga koncerta.

Programska knjižica

Ni programska knjižica nije bila ista kako to inače bude na takvim koncertima, nego nešto drugačija. Prilikom različitih koncerata možemo pratiti redosljed izvođenja putem natipkane brošure, ali voditelj nije htio da to bude i ovom slučaju tako da je svaki koncert pratila prezentacija tijekom koje su se izmjenjivale različite slike/fotografije koje simbolično prikazuju napjev koji se u tom trenutku izvodi. Osim slike/fotografije na platnu je za svaki napjev i pisalo kako se on zove te iz kojeg kraja potječe kako bi publika mogla vidjeti i osjetiti različitost hrvatske, pučke, nematerijalne kulturne baštine u marijanskim napjevima. Napjevi koji su se izvodili na koncertima su: *Gospo od brze nam pomoći* (Slavonski Brod), *Pjevajmo, pjevajmo Mariji* (Donji Andrijevc) – ujedno i napjev po kojemu sam nazvao naslovio koncert, *Marija zaspala* (Kupljenovo), *Ružmarin je liepi cvet* (Kupljenovo), *Gospine litanije* (Donji Andrijevc), *Da sam sitna ljubica* (Donji Andrijevc), *Ko je mene volijo do Gospe* (Stankovci-Benkovac), *Lurdska pjesma*, *Vesela budi Marijo* (Zagorje), *Marijina bašća* (Topolje – Baranja), *O Gospe Sinjska* (Sinj), *Zapjevat ću, mila Gospo* (Lonjica – Vrbovečki kraj) i *Tiha noć se eto spusti* (Posavski Bregi).

Mediji o koncertu

Nitko od članova, a ni sam voditelj nije bio svjestan koliki će publicitet dobiti nakon koncerta, nego su vidjeli i čuli u različitim medijima kako se piše o njihovom

koncertu. U jednom članku, poslije prvog koncerta, pisalo je ovako: „... ono što su te večeri čuli Brođani zaslužilo je ne samo da bude javno izvedeno pred župljanima, nego i da se ponovi koji put. Ozbiljni, koncentrirani, uvježbani i upjevani članovi starije dječje skupine, pod sigurnim ravnanjem svog voditelja i dirigenta Igora Ilića, koji je i osmislio i s njima uvježbao cijeli program, pokazali su kako se sustavnim radom s djecom može postići puno.“

Zaključak

Ovo je jedan odličan primjer kako se s djecom može postići puno toga, ali samo ako se s njima radi u kontinuitetu te ako oni iz svega toga vide plodove vlastitoga rada i truda. Osim toga, bitno je s djecom puno i razgovarati, ali i šaliti se. Ni jedan ovaj koncert ne bi uspio da nije bilo toga. Ne samo od strane voditelja, nego i od strane članova jer oni tako funkcioniraju – u jednoj simbiozi reda, rada, discipline, ali i humora. Važno je, naravno, i povjerenje. Ni u jednom trenutku voditelj nije pomislio kako članovi to neće uspjeti, ali ni oni nisu ni u jednom trenutku pomislili kako ću on prekršiti svoju obećanu riječ jer znaju da se to nije nikada dogodilo. To i je bit cijele ove priče. Ovo je bio zahtjevan projekt jer je trajao skoro čitavu godinu i urodio je s tri koncerta o kakvima smo slušali i gledali samo kod ozbiljnih zborova ili starijih uzrasta. Naravno, nitko ne garantira da će voditelj isti takav projekt uspjeti realizirati kroz koju godinu, kada se generacije promijene, možda je ovo samo bila takva generacija, a možda i je bitno ono što si voditelj zamisli da je ostvarivo u suradnji s djecom, roditeljima, članovima Uprave, domaćinima te publikom koju su počastili s jednim putovanjem arhaičnih marijanskih napjeva i molitava Lijepe Naše.

***

Marian concert as an example of good practice

Abstract

Many generations have passed through the Folklore Ensemble of Brod since 1948, when it was founded. Every year, it organizes different programs and concerts for the audience, such as the Christmas concert or the Annual concert, but in 2022, the presenter decided to show the audience something new that has never been seen before. The older children's ensemble performed an all-night Marian concert in Slavonski Brod, Varaždin and Đakovo. It was the first such concert in

the Folklore Ensemble of Brod, but also on the Croatian folklore scene, where it was performed entirely by school-aged children.

Keywords: *Brod Folklore Ensemble, Marian Concert, older children's ensemble*